

O wartości przyjaźni w życiu człowieka w każdym wieku

IZABELLA ANDRZEJUK

Arystoteles, *Etyka nikomachejska*

2

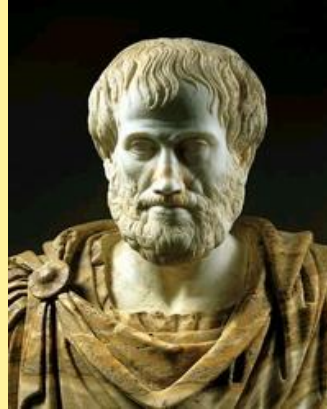
„...bo bez przyjaciół nikt nie mógłby pragnąć żyć, chociażby posiadał wszystkie inne dobra; wszak i ci, którzy mają bogactwa, stanowisko i władzę, zdają się najbardziej potrzebować przyjaciół; jakąż bowiem korzyść z takiej pomysłności; jeśli się jest pozbawionym [możliwości] wyświadczenia przystug drugim, z której przede wszystkim i w sposób najchwalebniejszy korzysta się wobec przyjaciół?”

Kim jest człowiek?

3

● Pytanie o istotę człowieka jest pytaniem z dziedziny filozofii.

Człowiek jest „zwierzęciem rozumnym”
(*animal rartionale*)

Arystoteles ze Stagiry

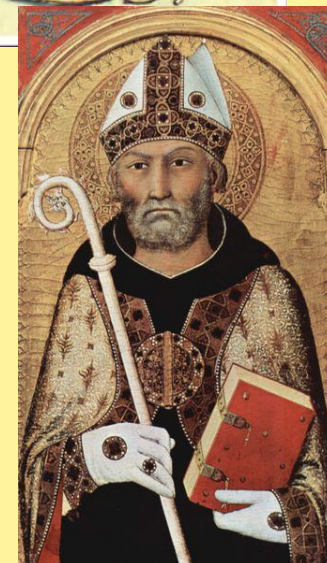
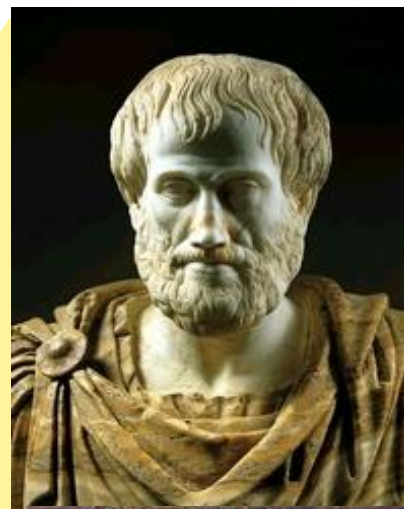
Człowiek z natury swej jest przystosowany do życia we wspólnocie
(*animal sociale*)

Człowiek posiada określone wyposażenie, umożliwiające mu nawiązywanie relacji: rozum, mowa, umiejętność odróżniania dobra od zła i sprawiedliwości od niesprawiedliwości

Autorytety o przyjaźni

4

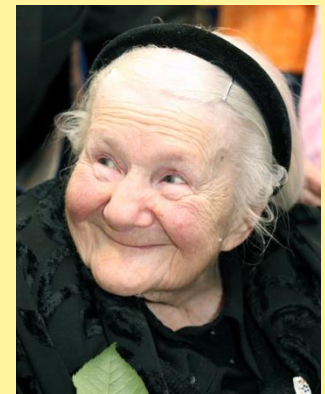
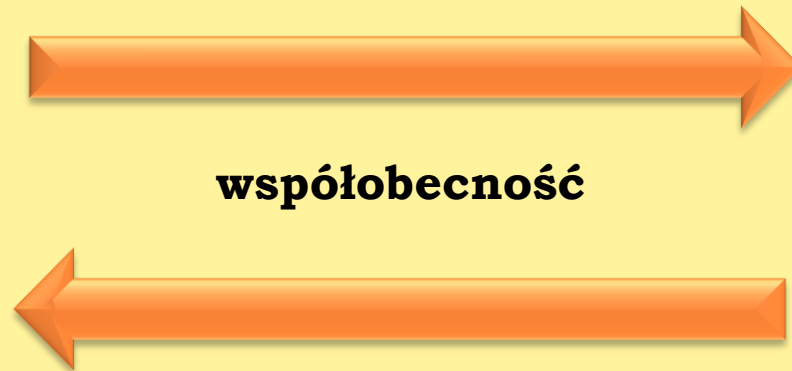
- Arystoteles – przyjaźń jest cnotą
- Ciceron (przyjaźń jako rodzaj miłości i życzliwości, zachodzący pomiędzy osobami cnotliwymi)
- Elred z Rievaulx – przyjaźń jest miłością, której towarzyszy radość
- Tomasz z Akwinu - Przyjaźń jako relacja miłości, spowodowana istnieniem osób nawiązujących tę relację

Przyjaźń jako odmiana miłości

5

- Miłość jest wzajemnym przystosowaniem się osób, spowodowanym faktem, że po prostu są
 - Bezinteresowność miłości
 - Wzajemna obecność stanowi źródło radości

Rodzaje przyjaźni

6

„Przyjaźń” użytecznościowa

- Druga osoba jest „środkiem do osiągnięcia celu”
- Potrzeba równej wymiany korzyści

„Przyjaźń” dająca przyjemność

- Druga osoba jest źródłem przyjemności dla nas
- Potrzeba równej wymiany przyjemności

Przyjaźń szlachetna

- Dobro drugiej osoby stanowi cel
- Równość wynika z podobieństwa pod względem dobrego postępowania przyjaciół

Prawdziwa przyjaźń

7

- 1) **Kochać:** Prawdziwa przyjaźń polega w większym stopniu na kochaniu, aniżeli na byciu kochanym
- 2) **Dobrze postępować:** Podobieństwo przyjaciół wynika z posiadania przez nich cnót
- 3) **Przyjaciel jako dobro samo w sobie:** Dobro przyjaciela stanowi cel relacji. Druga osoba postrzegana jako dobro warte osiągnięcia ze względu na nie samo (*bonum honestum*)

Trwałość, niezmiennność i pełne zaufanie jako charakterystyczne cechy relacji przyjaźni doskonałej (opartej na dobru szlachetnym)

Co przyjaźni towarzyszy?

8

- Życzliwość
(*benevolentia*)
- Dobroczynność
(*beneficentia*)
- Zgoda (*concordia*)

Przyjaźń a sprawiedliwość

9

PRZYJAŻŃ

Chcieć dla przyjaciela tego, co naprawdę będzie dla niego dobre (traktować przyjaciela jak siebie samego)

Równość między przyjaciółmi jest zasadą tej relacji

SPRAWIEDLIWOŚĆ

Oddać każdemu to, co mu się należy (przekształcić nierówność w równość)

Równość jest skutkiem (kresem)

Przyjaźń człowieka z Bogiem - caritas

10

Bóg - dawcą dwojakich dóbr:

1. Dóbr związanych z naszą naturą
 - ❖ Do tej grupy należą wszystkie odmiany miłości osobowej (*dilectio*) i tu wiążemy się z bliźnimi i z Bogiem na poziomie miłości właściwej naszej ludzkiej naturze.
 2. Dóbr fundujących się na Jego łasce
 - ❖ Z kolei dzięki łasce Bożej możemy posiadać cnotę wlaną, jaką jest miłość nadprzyrodzona, za sprawą której także wiążemy się z Bogiem i z ludźmi. W tej miłości łaska łączy nas z Bogiem na zasadzie upodabniania się do Darczyńcy.
- ✿ Istotą miłości *caritas* stanowi przyjaźń człowieka z Bogiem oparta na wspólnocie wiecznego szczęścia.
 - ✿ Miłość *caritas* można również ujmować jako cnotę.
 - ✿ Zatem *caritas* jest cnotą, a jej przedmiotem jest przyjaźń z Bogiem, której celem jest Boża dobroć.

Charakterystyka miłości *caritas*

11

- Jako niezbędne składniki do zaistnienia tej odmiany miłości można wymienić za św. Tomaszem następujące działania:
 - musimy daną osobę lubić,
 - musimy życzyć jej dobra,
 - niezbędna jest tu wzajemność,
 - przedmiot miłości musi być dla nas szczególnie cenny (od łac. *carus* – drogi)

Szczególna rola miłości *caritas*

12

- Miłość ta jest podłożem cnót lub inaczej - jest korzeniem, fundamentem innych cnót, które dzięki niej żyją i utrzymują się
 - Bez *caritas* nie możemy posiadać innych cnót (w sensie ścisłym)
- Za sprawą tej miłości czynności innych cnót są przyporządkowane ostatecznemu celowi i z tego powodu *caritas* jest formą cnót.
- *Caritas* – sama będąc cnotą - sprawia, że człowiek ją posiadający staje się dobry i że jego postępowanie jest dobre
- Miłością *caritas* ogarniamy zarówno Boga, bliźnich jak i siebie samych

Wnioski

13

- Przyjaźń wymaga uznania pierwszeństwa człowieka przed rzeczami co pociąga za sobą konieczność pewnej przemiany (**metanoi**)
- Troszczenie się o relacje osobowe, a zwłaszcza o dobro samych osób rodzi postawę nazywaną **humanizmem** lub w przypadku relacji z Bogiem – **religią**
- Przyjaźnią we właściwym tego słowa znaczeniu jest przyjaźń ze względu na dobro szlachetne, a jej źródłem będzie caritas (przyjaźń łącząca Boga z człowiekiem)

© www.123rf.com